

Hvem er de danske PSYKOTERAPEUTER?

Hvad ved vi om de psykologer, der praktiserer som psykoterapeuter – om deres alder, køn, erfaring, metodisk orientering, klientel osv. Derom fortæller en lille artikelserie, som vi tager hul på her.

ILLUSTRATION: COLOURBOX

Denne artikel er den første i en lille serie, der afrapporterer resultater fra en stor empirisk undersøgelse om danske psykologer som psykoterapeuter. I det følgende præsenterer vi vores sample og dermed nogle demografiske data. På denne måde giver vi her en grundlæggende præsentation af den sample, som de følgende artikler tager udgangspunkt i.

De senere artikler vil fokusere på a) terapeuternes teoretiske referenceramme og de ændringer, der gennem de senere år er sket i terapeutisk orientering, b) supervisoruddannelse, og c) modtagelse af supervision.

Vi har ved hjælp af det omfattende spørgeskema, Development of Psychotherapists' Common Core Questionnaire (DPCCQ), i perioden 2009-2010 indsamlet data fra i alt 365 danske psykologer, som arbejder med psykoterapi. Der er tale om et i alt 16 siders langt selvrangeringsskema, som kortlægger, hvad der har bidraget til psykoterapeuternes faglige udvikling eller stagnation, deres terapeutiske orientering, deres målgrupper, terapeutiske stil, omfanget af deres terapeutiske arbejde, deres trivsel og tilfredshed.

Undersøgelsen er foretaget i regi af "Center for supervision", et forsknings- og formidlings samarbejde mellem Københavns Universitet og Aalborg Universitet. Foruden de få spørgsmål angående super-

BAGGRUND

Forfatterne har tidligere beskrevet spørgeskemaet, dets udvikling og forankring i et stort internationalt forskningsnetværk (Jacobsen, Nielsen & Mathiesen 2009; 2010). Ønsker man at vide mere om spørgeskemaet og afrapportering af de internationale fund hvad angår psykoterapeuters faglige udvikling, henvises til Orlinsky og Rønnestad (2005).

Undersøgelsen, som artiklerne hviler på, har modtaget økonomiske støtte fra Dansk Psykolog Forening.

vision, som indgår i det internationale spørgeskema, har vi suppleret den danske version med en række spørgsmål vedrørende både at modtage og give supervision samt vedrørende supervisoruddannelse.

Store dele af denne artikel baserer sig på Jacobsen, Nielsen og Orlinsky (2012), hvor man finder en mere omfattende præsentation af dataindsamling, sample og resultater samt finder en diskussion af undersøgelsens repræsentativitet.

Dataindsamlingen

Vi rundsendte i 2009 og 2010 spørgeskemaer med frankerede svarkuverter til danske psykologer, som vi forventede arbejde psykoterapeutisk. Vi bestræbte os på at nå ud til så mange kolleger som muligt inden for den givne økonomiske ramme. Men hvordan finde kolleger, der beskæftiger sig

med psykoterapi uden at besvære dem, der ikke gør det, og dermed også spille penge? Og hvordan nå begynderterapeuter såvel som erfarne, ansatte over hele landet, samt selvstændige? Og hvordan tilstræbe en bredde i arbejdsområder (børn, unge, voksne, par, grupper etc.) samt i teoretisk referenceramme?

Dansk Psykoterapeutisk Selskab for Psykologer (DPSP), et fagligt selskab under Psykologforeningen, var os behjælpelige med en medlemsliste. Således sendte vi i alt 1226 spørgeskemaer til medlemmerne af DPSP.

For at sikre en tilstrækkelig god repræsentation af de yngre kandidater sendte vi med Psykologforeningens hjælp i alt 73 skemaer til praksiskandidater. Yderligere 71 skemaer blev administreret ved enten 1) rundsending til psykologer med ledende

stillinger – fx i psykiatrien – som vi bad omdele skemaerne til deres kolleger; 2) udlevering ved kurser, vi holdt, eller 3) udsending til kolleger, der kontaktede os med et ønske om at medvirke i undersøgelsen efter at have læst vores præsentationsartikel af projektet (Jacobsen, Nielsen & Mathiesen, 2009) I denne artikel opfordrede vi kolleger til at henvende sig med henblik på deltagelse.

I alt uddeltes 1370 spørgeskemaer. Vi har siden modtaget i alt 362 valide besvarelser fra psykologer, men denne og nogle af de følgende artiklers analyser er alene baseret på de 350 først indkomne besvarelser.

Vores svarprocent er på 28, hvilket i sig selv ikke er imponerende tal. Men tager man spørgeskemaets omfang i betragtning, de personer, som returnerede tomme skemaer med besked om, at de ikke bedrev psykoterapi, samt fraregner dem, der har modtaget flere skemaer (fx hvis både medlem af DPSP og praksiskandidat eller i arbejde i en psykiatri, hvortil vi sendte skemaer), er vi ganske godt tilfredse med resultatet.

Skønsmæssigt beskæftiger 3.000-3.500 danske psykologer sig med psykoterapi (Jacobsen, 2009), hvilket betyder, at vores undersøgelse inkluderer ca. 10 % af denne gruppe. En sammenligning af demografiske data i vores sample, hvad angår alder og kønsfordeling, stemmer nøje overens med fordelingen blandt alle danske psyko-

Tabel 1. Fordeling af grunduddannelse, godkendelser, klientalder og behandlingsformater.

GRUNDUDDANNELSE				
Cand.psych.: 85 %	Cand.pæd.psych.: 14 %	Mag.art.: 1 %	Ph.d.: 2 %	
GODKENDELSE				
Autorisation: 91 %	Specialist psykoterapi: 49 %	Supervisor: 23 %		
ANCIENNITET SOM TERAPEUT				
0-5 år = 13 %	5-10 år = 21 %	10-20 år = 31 %	20-30 år = 27 %	30-45 år = 8 %
ALDER PÅ KLIENTER				
0-12 år: 25 %	13-19 år: 66 %	20-49 år: 95 %	50-64 år: 76 %	65-99 år: 35 %
BEHANDLINGSFORMAT				
Individuel: 97 %	Parterapi: 49 %	Familie: 21 %	Gruppe: 21 %	

Der er en vis tendens til, at klienter finder sammen med terapeuter af samme køn.

> loger, hvilket også giver et fingerpeg om, at undersøgelsen har en tilfredsstillende repræsentativitet.

Et ihærdigt forsøg på også at inddrage danske psykoterapeutiske arbejdende psykiatere resulterede i blot 25 besvarelser.

Karakteristik af psykologerne

I henhold til vores sample er den gennemsnitlige danske psykoterapeutisk arbejdende psykolog en 50-årig gift kvinde (kvindelige terapeuter udgør 80 %), som har arbejdet med psykoterapi i 16 år. Hendes klient er en kvinde i 30'erne, der modtager individuel psykoterapi. Majoriteten af terapeuterne er i parforhold (59 % er gift, og yderligere 14 % lever sammen med en partner). I alt 7 % har en eller anden form for

minoritetsstatus, mens 92 % er indfødte danskere.

I Tabel 1 ses samplers fordeling af grunduddannelse, godkendelser, hvilke ældre terapeuters klienter har, samt hvilke behandlingsformater de tilbyder. Heraf fremgår det, at der er en god fordeling på terapeuters anciennitet, samtidig med at det bemærkes, at der indgår mange erfarne terapeuter. Ligeledes er alle klientaldre og behandlingsformater repræsenteret.

Kun 6 terapeuter har en ph.d.-grad. Blandt disse er 5 specialistgodkendte i psykoterapi. Med andre ord er der ikke mange, der har såkaldt "dobbeltkompetence" som både forsker og praktiker.

Ligesom de kvindelige terapeuter er i overtal, er de kvindelige klienter det også

(jf. Tabel 2). Her ses, at 70 % af de behandlede klienter er kvinder, hvilket ikke er overraskende. Mens der ikke er nogen forskel på, hvor mange klienter kvindelige, henholdsvis mandlige terapeuter har i behandling, viser tabellen en vis tendens til, at klienter finder sammen med terapeuter af samme køn. Med en p-værdi på 0,06 er forskellen ikke statistisk signifikant, om end den er tæt på.

Psykoterapeuterne synes at trives, men mange oplever også belastninger. I alt oplyser 96 % at være moderat, meget eller i høj grad tilfredse med deres liv, mens 29 % har moderat stress og yderligere 21 % har stress i høj eller meget høj grad i deres nuværende liv.

Vi vil i den næste artikel i serien om danske psykologer som psykoterapeuter ser nærmere på deres teoretiske orientering, herunder især forholdet mellem en psykoanalytisk og kognitiv referenceramme. ■

Claus Haugaard Jacobsen, cand.psych., ph.d., Privat psykologpraksis, mail@claus-haugaard.dk, Jan Nielsen, cand.psych., ph.d., lektor, Institut for Psykologi, Københavns Universitet, Birgit Bork Mathiesen, cand.psych., ph.d., lektor, Institut for Psykologi, Københavns Universitet

Tabel 2. Klienternes køn holdt op mod terapeuternes køn og alder.

Behandlet af:	Klienter:			Total
	Kvinder	Mænd		
Kvindelige terapeuter n=279 eller 80 % af sample	21,3 72 %	8,2 28 %	29,5 100 %	
Mandlige terapeuter n=71 eller 20 % af sample	18,5 61 %	11,7 39 %	30,2 100 %	
Alle terapeuter n=350 eller 100 % af sample	20,7 70 %	8,9 30 %	29,6 100 %	

REFERENCER

- Jacobsen, C.H. (2009). The psychotherapeutic professions in Denmark. Society for Psychotherapy Research. www.psychotherapyresearch.org/associations/6344/files/events/barcelona/reports/report_denmark.pdf
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J., & Mathiesen, B.B. (2009). Nu skal danske psykoterapeuter undersøges. *Psykolog Nyt*, 63(20), 24-25.
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J., & Mathiesen, B.B. (2010). Faktorer i psykoterapeuters faglig udvikling. *Psyke & Logos*, 31, 688-714.
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J., & Orlinsky, D.E. (2012). Danish psychologists as psychotherapists: professional, demographic and personal characteristics, and change in theoretical orientations. *Nordic Psychology*, 64: 168-181.
- Orlinsky, D.E. & Ronnestad, M.H. (2005). *How psychotherapists develop*. Washington, DC: American Psychological Association.